Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 165 (5156).
22 ИЮЛЬ 1983 й.
ЖУМА
Газета 1966 йил 1 январдан чиқа бошлади.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЎЗБЕКИСТОН ҚУРИЛИШЛАРИДА АНИҚ МАРОМ, ЗАРБДОР СУРЪАТ, ЮКСАК СИФАТ БЎЛСИН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида кенгаш бўлиб ўтди. Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь ва 1983 йил июнь Пленумлари қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқларида баён этилган қоидалар ва хулосалар асосида капитал қурилишни яхшилаш, саноат қувватларини, уй-жойлар ва маданий-маиший объектларни ишга тушириш юзасидан шу йилги планлар қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди. Кенгашда область партия комитетларининг секретарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети раисининг ва область ижроия комитетлари раисларининг капитал қурилиш билан шуғулланувчи ўринбосарлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, халқ контроли комитети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ходимлари иштирок этдилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумидан кейин республикада капитал қурилишни яхшилаш соҳасида муайян ишлар қилинганлиги кенгашда айтиб ўтилди. Беш йиллик бошидан бери 10 миллиард сўмликдан зиёд асосий фондлар, шунингдек 8,5 миллион квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилди. Ёқилғи-энергетика комплекси қувватлари айниқса тез оширилди, халқ учун моллар ишлаб чиқарадиган янги-янги корхоналар ва Озиқ-овқат программаси объектлари қурилди. Қурувчилар план кўрсаткичлари кўп қисмини ошириб адо этмоқдалар.

Шундай бўлса ҳам уй-жой проблемаси ҳамон ўткир бўлиб қолмоқда, шу йил ишга туширилиши лозим бўлган катта-катта саноат объектларида кескин аҳвол вужудга келди. Ўзбекистон металлургия комбинатидаги «300» прокат стани, Жиззах областидаги Учқулоч қўрғошин-руҳ руда кони, Олмалиқ металлургия комбинатида руда қазиб чиқарувчи ва уни қайта ишловчи янги қувватлар, электротехника, машинасозлик, химия корхоналари, тегирмонлар ва элеваторлар, паррандачилик фабрикалари ҳамда ғалла ва чорвачилик совхозлари, тўқув ва йигирув фабрикалари шулар жумласидандир. Ҳосил терими мавсумигача 9 та янги пахта заводини, 18 та қуритиш-тозалаш цехини ва пахта билан толани асраш учун 46 та омборни фойдаланишга топшириш керак.

Мана шу жуда катта комплексдаги йигирма уч объект алоҳида муҳим объект деб топилганлигига қарамай, буларда ҳамма ишлар ҳам яхши йўлга қўйилган деб бўлмайди. Кенгашда республиканинг энг катта пудрат коллективларида меҳнатнинг бир маромда эмаслигини кўрсатувчи маълумотлар келтирилди, шу сабабли фойдаланишга топшириладиган объектлардаги ишларнинг асосий ҳажмини яна учинчи ва тўртинчи кварталларда бажаришга тўғри келади.

Қурилиш министрлиги, монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги, «Главташкентстрой», Сув хўжалиги қурилиши Давлат комитети ва бошқа идоралар ресурсларнинг ҳал қилувчи участкаларда етарлича жамланишига ҳали эришганлари йўқ, меҳнатни ташкил этишдаги хатолар, интизомнинг пастлиги сабабли кўп вақтни бой бермоқдалар

Давлат плани ҳар бир раҳбар. ҳар бир коллектив учун қонундир, деб таъкидланди кенгашда. КПСС Марказий Комитети ижтимоий ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида собитқадамликни, аниқликни, бир маромда ишлашни талаб қилиб масалани айни шу тарзда қўймоқда. Шунга амал қилинмас экан, социалистик мажбуриятлар бажарилмай қолаверади. Янги Қўқон химия заводи ва Чирчиқдаги аммиак ишлаб чиқариш корхонаси қурилишида худди шундай бўлган эди. Бундай ҳолларда сўз бошқа-ю, иш бошқа бўлиб, социалистик мусобақанинг обрўсига путур етказилади, катта маънавий зарар кўрилади. Бундай ҳодисаларга қарши КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленумининг қарорлари асосида қатъий кураш олиб бориш зарур. Бу соҳада партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, барча даражалардаги хўжалик раҳбарларининг қиладиган ишлари кўп.

Яқин кунлар ичида ишга тушириладиган ҳар бир қурилишдаги мавжуд аҳволни яна бир бор кўриб чиқиш, ана шу объектларни маҳаллий меҳнат ресурслари билан таъминлаш, бу ерга қўшимча равишда монтажчиларни ва айниқса пайвандчиларни юбориш, бўлғуси планларнинг тақдири, беш йиллик тақдири ҳам бу йилги қурилиш ишларининг муваффақиятига биз бекаму-кўст замин ҳозирлай олишимизга боғлиқ эканлигини назарда тутишимиз керак.

Қурилиш ишларининг нормал давом этишини таъминлашда буюртмачи ташкилотлар ғоят муҳим роль ўйнашига яна эътибор жалб этилди. Кенгаш қатнашчилари уй-жой қурилиши тўғрисида гапириб, беш йиллик бошидан буён аҳолига талай миқдорда янги квартиралар кам берилганлигини қайд этиб ўтдилар. «Главташкентстрой» айниқса кўп қарздор бўлиб қолди. Республика Госплани, барча қурилиш идоралари уй-жой қурилиши ишларининг бир маромда олиб борилишни таъминлабгина қолмай, шу билан бирга унинг орёлликлар методи бўйича икки йиллик узлуксиз планлаштиришга ўтказилишини ҳам таъминлашлари зарур. Қолоқликка барҳам бериш тўғрисида гап бораётган ҳозирги пайтда уй-жойларни топширишнинг ҳар ўн кунлик графигини тузиб чиқиш ва уни амалда жорий этиш керак. Бунда уй-жой биноларини қуриш ва пардозлаш ишларининг сифати устидан қаттиқ контроллик ўрнатган ҳолда социал-маданий ва маиший объектлар билан биргаликда фойдаланишга топширилиши лозим.

Янги ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жой биноларини ва социал объектларни фойдаланишга топширишни жадаллаштириш учун ишдаги камчиликларни сабот билан бартараф этиш, план интизомини мустаҳкамлаш зарур. Объектларни лойиҳалаш, қуриш ва ишлатиш сифатига доир масалалар алоҳида эътибор беришни талаб қилади. Топширилган иш учун кадрлар масъулиятини бутун чоралар билан ошириш, партия ва ҳукумат кўрсатмаларининг ижроси устидан контролликни кучайтириш керак.

Бригада пудрати ғоят муҳим резервдир. Шу резервни ишга солиш қурилишларда уюшқоқсизликка ва иш вақтининг зое кетишига барҳам бериш имконини яратади. Бир қанча министрлик ва идораларда меҳнатни ташкил қилишнинг шу илғор формасини жорий этиш чоғида расмиятчилик кўринишларига йўл қўйилаётганлиги кенгашда таъкидлаб ўтилди. Хўжалик ҳисобидаги коллективлар тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилиш, юксак унум билан ишлаш учун уларга барча шарт-шароитларни яратиб бериш — сўзни амалий иш билан мустаҳкамлаш, бутун қурилиш конвейерини ғоят жадаллаштириш демакдир.

Капитал қурилишга доир 1983 йилги план ҳамда мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун республикада ҳамма зарур нарсалар мавжуд. Беш йиллик топшириқларини муваффақиятли амалга ошириш учун ҳам барча имкониятлар бор. Ҳозирги пайтда шу энг муҳим тармоқ командирларидан ресурслардан моҳирона фойдаланиш, қурилишларни барча зарур нарсалар билан узлуксиз таъминлаб туриш, ишларни тўғри ташкил этиш талаб қилинмоқда. Капитал қурилиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш барча партия, совет, хўжалик, жамоат ташкилотларининг иши. бу — умумхалқ вазифасидир. Бизнинг қурилиш программамиз шараф билан бажарилиши учун бутун кучни сарфлаш зарур.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Е. А. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, В. К. Михайлов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, А. А. Хўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. М. Маҳмудова, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Г. Духанин иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Район партия комитетларининг пленумлари

Ўзбекистон Компартияси Киров ва Фрунзе районлари партия комитетларининг бўлиб ўтган пленумларида КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган қоида ва хулосаларни бажариш юзасидан район партия ташкилотларининг вазифалари муҳокама этилди.

Киров район партия комитетининг биринчи секретари М. С. Камолова, Фрунзе район партия комитетининг биринчи секретари С. А. Хўжаева доклад қилдилар.

Район партия комитетларининг пленумлари ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров, шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари К. П. Дудин қатнашдилар ва нутқ сўзладилар.

Муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Пленумларда ташкилий масалалар кўриб чиқилди. В. И. Личков бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Киров район комитетининг иккинчи секретари ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилинди. Илгари Фрунзе район партия комитетининг иккинчи секретари бўлиб ишлаган А. М. Сергеев Киров район партия комитетининг иккинчи секретари ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

Е. А. Прудников Фрунзе район партия комитетининг иккинчи секретари ва бюро аъзоси қилиб сайланди.

ТОШКЕНТ 2000

ПОЙТАХТ РАЙОНЛАРИ: ЮБИЛЕЙОЛДИ ЙЎҚЛАМАСИ

Киров райони

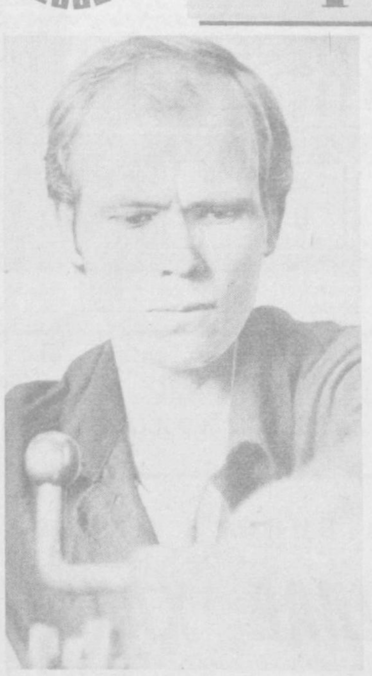

ЗАРБДОРЛАР

«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи қишлоқ учун зарур техника: чигит экадиган сеялкалар, кўрак чувиш машиналари, тупроққа гербицид сочадиган мосламалар ишлаб чиқаради.

Ҳадемай, терим мавсуми бошланади. Бирлашма ишчилари теримнинг муваффақияти кўп жиҳатдан улар етказиб берадиган техникага боғлиқ эканлигини тушуниб, зарбдорларча меҳнат қилишяпти. Токарь Ю. Моор ана шундай илғорлардан бири. У смена топшириқларини мунтазам 120—130 процент бажармоқда.

Тошкентнинг 2000 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга аҳд қилган слесарь-йиғувчи А. Сидякин, бригадир И. Геккиев ва бошқалар ҳам юксак унумдорликка эришишяпти.

СУРАТЛАРДА: токарь Ю. Моор; слесарь-йиғувчи А. Сидякин ва бригадир И. Геккиев.

Т. Каримов фотолари.

БУГУН

СИФАТ БЕЛГИСИ БИЛАН

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг потокларидан бирида янги маҳсулот — чийдухобадан эркакларнинг костюмларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу — бирлашманинг давлат Сифат белгисига сазовор бўлган 54-маҳсулотидир. Костюм элементлари, бичилиши ва тикилиши моданинг сўнгги йўналишларига жавоб беради. Бу йил олий категорияли Сифат белгиси бўлган маҳсулот ишлаб чиқариш бирмунча кўпайиб, деярли 42 процентни ташкил этди.

ЯНГИ ОВҚАТЛАНИШ ШАХОБЧАЛАРИ

«Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда автомобиль йўллари институти қошидаги ошхоналар реконструкциядан сўнг янада файзли тус олди. «Гўзал» кафеси залига ганч ва ойналар билан сайқал берилди. «Ширин» кафеси эса миллий услубда жиҳозланмоқда. Районда умумий овқатланиш тармоқлари сони тобора ошмоқда. Аҳолини хамирдан тайёрланган ярим фабрикатлар билан узлуксиз таъминлаш мақсадида «Марказ—4» кварталида янги кулинария цехи ташкил этилди. Бунда ҳар куни 300 килограмм маҳсулот тайёрланади. Алоқа институти ётоқхоналаридан бирида ташкил этилган 150 ўринли ошхона ўз мижозларини ҳушнуд этмоқда.

Аҳолига хизмат кўрсатишни янада яхшилаш учун шу кунларда кенг кўламда ишлар олиб борилмоқда. Йил охиригача шаҳар почта алоқаси ишлаб чиқариш техникаси бошқармаси, ўқитувчилар малака ошириш институти, СамПИ, Юнусобод массивидаги янги мактаб қошида ошхона ва кафелар ишга туширилади.

НИКАРАГУА ДЕҲҚОНЛАРИГА

БУГУН

пойтахтимиздаги «Ташхимсельмаш» заводида тайёрланган юқори унумли ва ишлатишга қулай ғўзапоя юладиган машинадан яна учтаси Никарагуага жўнатилди.

Йил бошидан буён корхонада тайёрланиб, пахта экувчи мамлакатларга жўнатилаётган 5 хил маҳсулот сони 2000 дан ошиб кетди. Уларнинг каттагина қисми жўнатилган Ангола, Сурия ва Афғонистон Демократик Республикасида завод машиналарига юксак баҳо берилди.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

✦ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ю. В. Андропов 20 июль куни Кремлда ВСИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Я. Кадарга Ленин орденини топширди.

Мукофотлаш вақтида ўртоқ Ю. В. Андропов нутқ сўзлади.

Ўртоқ Я. Кадар жавоб нутқи сўзлади.

Ю. В. Андропов ва Я. Кадар ўртоқларнинг нутқи тонгги газеталарда эълон қилинган.

✦ КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети Польша Халқ Республикасининг миллий байрами — Польшанинг тикланиш куни муносабати билан ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Министрлар Советининг Раиси Войцех Ярузельскийга, ПХР Давлат Кенгашининг Раиси Генрик Яблоньскийга табрик телеграммаси йўлладилар.

✦ КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми қарорларига мувофиқ «Қишлоқ хўжалигининг халқ хўжалиги бошқа тармоқлари билан ўзаро иқтисодий муносабатларини такомиллаштириш тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Идеология ишлари кундалиги

Шу кун талаблари даражасида

Кеча Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси, Тошкент область ва шаҳри правлениеларининг бирлашган пленуми бўлиб ўтди. Унда КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми қарорлари асосида Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти ташкилотларининг фаолиятини такомиллаштириш, лекция пропагандасини янада яхшилаш вазифалари муҳокама этилди. Бу масала юзасидан Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси раисининг биринчи ўринбосари У. А. Абдураззоқов доклад қилди.

Докладчи шуни таъкидлаб ўтдики, республика «Билим» жамияти ташкилотлари республикада лекция пропагандасини яхшилаш учун, пропаганданинг ғоявий ва илмий савиясини ошириш, унинг ҳаёт билан алоқасини мустаҳкамлаш, ишнинг форма ва методларини такомиллаштириш бўйича муайян ишлар қилдилар. Республикада меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг бой форма ва воситалари мавжуд. Оғзаки лекция пропагандаси кенг ёйилди. Маркса-ленинча назария, илмий коммунизм ривожига КПССнинг ижодий ҳиссаси, ҳозирги босқичда партиянинг иқтисодий стратегияси ва сиёсатини пропаганда қилиш янада чуқур мазмун касб этмоқда. Ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг унда сўзлаган нутқи, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ К. У. Черненконинг Пленумда қилган докладе, ўнинчи чақириқ СССР Олий Советининг VIII сессияси материаллари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми қарорларини чуқур ўрганиш ва ҳар томонлама тушунтириш биринчи галдаги вазифа ҳисобланади.

Муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси, Тошкент область ва шаҳар «Билим» жамияти правлениеларининг бирлашган пленуми ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пропаганда ва агитация бўлими мудири Э. Ғ. Ғафуржонов қатнашди ва нутқ сўзлади. Пленум ишида Тошкент область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев қатнашди.

СССР ЧЕМПИОНАТИ 1983

«ЧЕРНОМОРЕЦ» (ОДЕССА) — «ПАХТАКОР»—0:1

Пахтакорчилар учрашувнинг биринчи ярмида ҳар тўп учун курашиб, ғайрат билан ўйнадилар. Бундан бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас эди. Чунки қаторасига икки марта мағлубиятга учраган ҳамшаҳарларимиз бу сафар ҳам майдондан бош эгиб чиқиб кетишни истамас эдилар. Бундан ташқари уларнинг рақиби чемпионат пешқадами бўлгани учун учрашув ҳамманинг фидокорона ўйнашини тақозо этар эди.

Ўз навбатида «Черноморец» меҳмонларга ўз ўйин услубини қабул қилишга, ҳужумкор ўйин кўрсатишга даъват этди. Шунинг учун биринчи таймда уларнинг территориал устунлиги сезилиб турди. Улар дарвозани ишғол қилиш учун бир неча имкониятни қўлга киритган бўлсалар ҳам муваффақиятга эриша олмадилар.

Учрашув тақдири иккинчи таймда ҳал бўлди. Одессалик футболчилар жуда кўп ҳужум қилиб, Яновскийни бутун маҳоратини намойиш этишга мажбур қилдилар, аммо тўпни ўз дарвозаларидан ўтказиб юбордилар. Учрашувнинг 79-минутида мезбонлар дарвозаси олдида бурчакдан тўп тепилди. Пахтакорчилар тўпни бир-бирларига ошириб, уни дарвоза бўйлаб йўлладилар. Бу тўпга биринчи бўлиб тошкентликларнинг энг мерган ҳужумчиси А. Якубик етиб келди ва уни Роменскийни доғда қолдириб, дарвозага йўллади —1:0.

«Черноморец»нинг ҳисобни тенглаштириш учун қилган барча ҳаракатлари самарасиз тугади. Тошкентликлар ғолибона ҳисобни сақлаб қолишга муваффақ бўлдилар.

Энди чемпионатда бироз танаффус бўлади. Навбатдаги учрашувни ҳамшаҳарларимиз 2 август куни ўз майдонларида Москванинг «Спартак» командаси билан ўтказадилар.

Шу турнинг кеча бўлиб ўтган бошқа учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Торпедо» (Москва) — «Металлист» — 3:2, «Жальгирис» — «Торпедо» (Кутаиси)—1:1, «Динамо» (Минск) — «Арарат» — 2:0, «Днепр» — «Динамо» (Тбилиси) — 2:1, «Нистру» —«Зенит» — 0:1, «Шахтёр» — «Нефтчи» — 2:0.

ТОШКЕНТ ТАРОНАСИ КОНКУРС

Менинг меҳмондўст Тошкентим

2. ПОЙТАХТНИНГ ҲАВО ДАРВОЗАСИ

Тошкентда жуда кўп диққатга сазовор жойлар бор. Уларнинг айримлари ёши минг йиллаб, бошқалари ўн йиллаб ҳисобланади. Биз Тошкентнинг асосий дарвозаси— XIX асрнинг бошларида қурилган аэропорт ҳақида ҳикоя қиламиз. Эндиликда у таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Яқин келгусида метро поезди пассажирларини худди ана шу ерга етказиб келадиган бўлади. Шаҳримизнинг меҳмонлари ҳам халқ хўжалигининг кўпгина соҳаларида юз берган ўзгаришлар ва ютуқлар ҳақида ёзмоқдалар.

— Мен Тошкентга биринчи бор келганимга анча йиллар бўлди. Самолёт салонида ажойиб кишилар, оддий меҳнаткашлар, ўз шаҳрининг чинакам ватанпарварлари билан учрашишга муяссар бўлдим. Улар мўъжизалардан мўъжиза яратган Тошкент ҳақида меҳр билан гапирдилар. Самолёт аэропортга қўнганида биринчи бор кўрганим энг улуғвор ноёб иншоот — Тошкентнинг ҳаво дарвозаси бўлди,— деб ҳикоя қилади Свердловскдан келган меҳмон Нина Терентьевна. —Бу иншоотнинг таржимаи ҳоли ҳам ўзига хос қизиқарли бўлса керак...»

(Давоми 3-бетда).

Хатларга мутасадди раҳбарлар жавоби

«Тошкент оқшоми»га

«Танқидни бўғишга, хат авторларини таъқиб этишга уринишлар, ножўя ишларга баҳо беришда бюрократчилик, сансалорлик, принципсизлик ҳоллари ҳамда мансабдор кишиларнинг суиистеъмол қилиш фактларига қатъиян барҳам берилсин».

[КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида меҳнаткашларнинг хатлари ва таклифлари билан ишлашни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қароридан].

Тошкент саноат корхоналари шаҳарнинг 2000 йиллик юбилейига муносиб тайёргарлик кўришяпти. Тошкент чинни заводининг ўзида юбилейга аталган 12 хил буюм тайёрланяпти.

Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси буюмлари азалдан ҳаммага машҳур. Шаҳарнинг 2000 йиллигига бу корхона коллективи 8 хил янги буюм тайёрлаяпти. Булар чиройли сўзаналар, залдевор, чойшаб ва бошқа буюмлардир.

«Ўртоқ» кондитер фабрикаси ишчилари шаҳар юбилейига атаб 50 минг қути конфет ишлаб чиқаришга аҳд қилишган. Бундан ташқари юбилей кунига қадар яна еттита янги буюм тайёрланади.

• Пенсионерлар тўғрисида яна бир ғамхўрлик | • Меҳнат қонунлари Кодексида битилган | • *Мижозлар нега ранжимоқда?* | • Уйни ким ремонт қилади?

• ГАЗЕТХОНЛАР ИЛТИМОСИГА БИНОАН ИНТЕРВЬЮ

ПЕНСИЯГА ҚЎШИМЧАЛАР ҲАҚИДА

Шу йил биринчи январдан бошлаб бир корхонада узоқ йил узлуксиз ишлаганлик учун қарилик пенсиясига қўшимча 10 процентдан 20 процентга оширилди. Шу муносабат билан «Правда» кўплаб мактублар олди, уларда қўшимча олиш ҳуқуқига эга бўлганлар доирасини қатор ҳолларда кенгайтириш истаги билдирилган эди. Газетхонларнинг истак ва таклифлари баён этилган хатлар жамланиб, СССР Меҳнат ва социал масалалар бўйича Давлат комитетига юборилган эди. 13 февралда газетада ана шу мавзуда Ленинграддан «Бўлинган стаж» сарлавҳали корреспонденция босилган эди.

Маълумки, яқинда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида шу йил август ойидан бошлаб бир корхона, муассаса, ташкилотда узлуксиз иш стажи учун қўшимча олиш ҳуқуқига эга бўлганлар доирасини кенгайтиришга қаратилган тадбирлар кўриб чиқилди ва маъқулланди. СССР Министрлар Совети томонидан тегишли қарор қабул қилинди.

Бугун газетхонларнинг илтимосига биноан, СССР Меҳнат ва социал масалалар бўйича Давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари Л. А. Костин билан суҳбат босиляпти.

— Киши қандай шароитларда пенсияга қўшимча олиши мумкинлиги тўғрисида сўзлаб берсангиз.

— Бунда учта асосий омил бўлиши шарт. Биринчиси — бир корхона, муассаса, ташкилотдаги узлуксиз иш стажи — эркаклар учун 25 йилдан кам бўлмаган ва боласиз аёллар учун ҳам шунча. Болали аёллар учун 20 йиллик стаж кифоя. Иккинчиси — умумий меҳнат стажи қарилик учун пенсия тайинлашда талаб этиладиган иш стажидан камида ўн йил ошиқ бўлиши лозим. Учинчи шарт— қўшимча олиш масаласида мурожаат этган киши 1983 йил 1 январгача ёки бундан сал кейинроқ албатта ишлаган бўлиши керак. Бунда пенсионерларнинг вақтинча ишлаши (тўрт ойдан кам) ҳисобга олинмайди.

— Газетхонларнинг мактубларида узлуксиз меҳнат стажи қандай аниқланиши тўғрисидаги саволлар кўпроқ. Мана, шу хусусдаги мактуб. Находка шаҳридан ўртоқ Шматков ёзади: «Мен 1948 йилда Владивосток портида ишлардим, икки марта озод қилинган партия комитети секретари этиб сайланганман. Кейин партия мактабида ўқидим, уни битиргач, қурилаётган завод партия комитети секретари этиб йўлландим. Бир неча йилдан кейин эса менга балиқ овлаш кемаси капитани ёрдамчиси вазифасини таклиф этишди. Стаж узилмади, лекин қўшимча олмаяпман».

— Шу йил 1 августдан бошлаб ўртоқ Шматков шундай қўшимча олади. Узлуксиз иш стажи бошқа корхоналардаги меҳнат фаолиятини ҳам ҳисобга олиб аниқланади. Агар ишдаги танаффуслар СССР Министрлар Советининг 1973 йил 13 апрелда тасдиқланган давлат социал страхованиеси бўйича нафақалар тайинлашда ишчи ва хизматчилар узлуксиз меҳнат стажини ҳисоблаб чиқариш Қоидаларида кўзда тутилган муддатлардан ошиб кетмаган бўлса, пенсионер қўшимча олади. Бунда бир жойдан бошқасига ўтказиш (перевод) бир системада ёки турли системада бўлганлигининг аҳамияти йўқ. Эндиликда иш жойлари узрли сабабларга кўра ўзгарган меҳнат ветеранлари анчагина қисмининг пенсиясига қўшимча белгилаш имконияти бор. Масалан, сайлаб қўйиладиган лавозимга сайланганда, юқори ташкилот қарорига биноан ёки корхоналар маъмуриятлари ўртасидаги келишувга мувофиқ перевод билан ўтказилганда; чекка Шимол ва унга тенглаштирилган районларда меҳнат шартномаси муддати тугагандан кейин ишдан бўшаганлар бошқа ишга кирганларида; СССРнинг чет элдаги муассасалари, ташкилотлари ва корхоналаридан ёки халқаро ташкилотлардан ишдан озод қилингандан кейин бошқа ишга киришда узлуксиз стаж сақланади.

— Совхоз комбайнчиси А. Михальчук сўрайди: «Менинг меҳнат дафтарчамда, ўз хоҳишим билан ишдан бўшаш тўғрисида битта ёзув бор — бу комсомол йўлланмаси билан қўриқ ер очишга жўнаб кетганимда бўлган». Ўртоқ Михальчук эндиликда пенсияга қўшимча олиши мумкинми!

— Ҳа, мумкин. Ўз хоҳиши билан ишдан бўшаш тўғрисида ёзуви бўлган кишиларнинг анчагина қисми эндиликда пенсияга қўшимча олади. Бундай ҳолларни санаб ўтаман: ҳомиладор аёллар, саккиз ёшгача болалари бўлган оналарнинг ишдан бўшаши; эр ёки хотиннинг бошқа жойга ишга кўчириб ўтказилиши, қарилик ёки инвалидлик бўйича пенсияга чиқиши муносабати билан ишдан бўшаш; ишчиларни ташкилий тартибда, қишлоқ хўжалигидаги кўчирмалар ёхуд жамоат чақириғи асосида уюшган ҳолда бошқа жойга кўчириб ўтказиш муносабати билан ишдан бўшаш. Шу каби барча ҳолларда узлуксиз стаж 1973 йилдаги Қоидаларда кўзда тутилган шароитларда сақланади.

— К. Мартиновнинг мактубига жавоб берсангиз: «Мен пенсионерман, лекин ишлаяпман, қўшимча олмаяпман, чунки армиядаги хизмат йиллари узлуксиз стажга қўшилмаган».

— Шу йилнинг 1 августидан бошлаб, агар хизматдан озод бўлиш куни ва ишга ёки ўқишга кириш куни орасидаги танаффус уч ойдан ошмаган бўлса, СССР Қуролли Кучлари, СССР Давлат хавфсизлик комитети ва СССР Ички ишлар министрлиги органларидаги хизмат, халқ кўнгиллилари ва партизан отрядларида бўлиш даври пенсияга қўшимча олиш учун узлуксиз стажга қўшилади.

Кадрлар малакасини ошириш, ихтисосини ўзгартириш ва қайта тайёрлаш бўйича курслар ва мактабларда ўқиш даври, агар курсларга ёки мактабга йўллаш олдидан ишчи ёки хизматчи сифатида бевосита ишлаган ёхуд курсларга ёки мактабга кириш олдидан ҳарбий хизмат ўталган бўлса, узлуксиз стажга қўшилишига йўл қўйилади.

— Ҳарбий хизматчиларнинг хотинларидан мактублар бор. Кўпинча уларнинг эрлари хизмат қиладиган жойдан иш топилмайди. Бундай ҳолат эътиборга олинадими!

— Эътиборга олинади. Ҳарбий хизматчилар хотинларининг стажи, ҳатто эрлари бошқа жойга хизматга кўчирилиши муносабати билан ўз хоҳиши билан ишдан бўшаганларида ҳам узлуксиз ҳисобланади. Шунингдек, СССРдан ташқарига ишга юборилган ҳарбий хизматчилар, ишчилар ва хизматчиларнинг оила аъзолари чет элда бўлиш даври меҳнат стажини узиб қўймайди. Шуниси ҳам борки, чет элдан қайтиб келиш куни ва ишга кириш куни оралиғидаги танаффус икки ойдан ошмаслиги шарт. Айни пайтда, эр ёки хотиннинг бошқа жойга хизматга кўчирилиши муносабати билан ўз хоҳиши билан ишдан бўшагандан кейин ёхуд қарилик бўйича пенсияга чиқиш муносабати билан ишдан бўшагандан кейин яна ишга кирганда, ишдаги танаффуснинг давомийлигидан қатъий назар узлуксиз меҳнат стажи сақланади. Меҳнат стажининг давомийлиги меҳнат дафтарчаларидаги ёзувларга мувофиқ ёки бошқа тегишли тарзда тўлдирилган ҳужжатлар асосида белгиланади.

— Е. Мурзин колхоз агрономи бўлиб ишлаган, кейин уни агросаноат комплексига юборишган. Унинг колхозда ишлаган пайти узлуксиз стажга кирадими!

— Амалдаги қонунчилик бундай ҳолда узлуксиз меҳнат стажи сақланишини кўзда тутади. 1982 йилда қабул қилинган Қарорга кўра давлат қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларига масъул ишларга йўлланган қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг узлуксиз меҳнат стажи сақланади.

— Почтамизда меҳнат лаёқатларини тиклаган инвалидларнинг мактублари бор. Узлуксиз стажга бўлган ҳуқуқ бундай кишиларга тегишлими!

— Агар ишдаги танаффус меҳнат лаёқати тиклангандан кейин уч ойдан ошмаган бўлса, соғайиб, ишни қайта бошлаган инвалид ўзининг узлуксиз меҳнат стажини сақлайди.

— «Икки йилдирки, мен ишлаётганим йўқ,— деб ёзади пенсионер С. Ликов. — Узлуксиз меҳнат стажим 30 йилдан ортиқ. Мен қўшимча оламанми!».

— Агар доимий ишга кирса, олади. Тўрт ойдан кам бўлган вақтинча иш инобатга олинмайди.

— Газетхонлар билишмоқчи: 1973 йилги Қоидалар жорий этилгунга қадар стаж узлуксизлиги сақланишининг бошқача анча имтиёзли муддатлари белгиланган эди. Агар ишдан бўшаш 1973 йилга қадар содир бўлган бўлса, эндиликда ҳисоблаб чиқаришда қайси муддатлар ҳақиқий ҳисобланади!

— Бундай ҳолларда Қоидалар улар жорий этилгунга қадар амалда бўлган қонунлар қўлланиши мумкинлигини кўзда тутади.

— Пенсияни қайта ҳисоблаб чиқариш учун нима қилмоқ керак!

— Ишлаб турган пенсионерлар қўшимча белгиланишини сўраб ишлаб турган жойлари маъмуриятига ариза билан мурожаат этишлари лозим. Маъмурият ўз навбатида барча зарур ҳужжатлар тайёрланиши ва уларнинг социал таъминот органларига ўз вақтида тақдим этилиши ҳақида қайғуриши лозим. Агар ариза барча ҳужжатлар билан 15 августдан кечикмай топширилса, қўшимча шу йилнинг 1 августидан белгиланиши мумкин. Таъкидлаб ўтишни истайман: социал таъминот органлари ёки касаба союз ташкилотларида пенсияга қўшимча белгиланиши қоидалари билан тўлароқ танишиш мумкин.

Суҳбатни **И. ВОЙТКО** олиб борди.

(«Правда» газетаси, 19 июль, 1983 йил).

Ҳурматли редакция! Биз заводда ишлаймиз. Шу боисдан бир масалада бизга маслаҳат беришингизни сўраймиз: ишчи ёки хизматчининг иш вақтидан ташқари бажарадиган ишлари муддати йилига қанча бўлиши керак? Бундай ишларга қандай категориядаги ишчи ва хизматчиларни жалб этмаслик керак? Шулар ҳақида маълумот берсангиз.

Ш. ЗОКИРОВА, Р. САЪДУЛЛАЕВА, Д. ВАҲОБОВА, ишчилар.

ИШ ВАҚТИДАН ТАШҚАРИ БАЖАРИЛАДИГАН ИШЛАР

А. ҲАСАНОВ,

Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг штатсиз консультанти.

— Маълумки, иш вақтидан ташқари бажариладиган ишлар — ишчи ёки хизматчиларнинг белгиланган иш вақти муддатидан ортиқча ишлаши демакдир. Белгиланган иш вақти муддати деганда, ҳам қонун билан, ҳам қонунларга мувофиқ қилиб корхоналар, муассасаларнинг ички меҳнат тартиби қоидалари ёки сменалар графиклари билан белгиланган иш вақти муддати тушунилади. Шунинг учун, қонунларда бошқа ҳоллар кўрсатилмаган бўлса, нафақат иш куни ёки иш ҳафтаси муддатидан ортиқча ишлаш, балки иш сменасидан ортиқча ишлаш ҳам иш вақтидан ташқари бажариладиган ишлар деб ҳисобланади. Иш вақти жамлаб ҳисобланганда ҳисоб давридаги иш вақтининг нормал муддатидан ортиқ ишлаш умумий қоидага кўра иш вақтидан ташқари бажариладиган ишлар деб қаралади. Бу муддат ҳисоб давридаги ҳақиқатан ишланган соатлар билан шу даврдаги соатлар нормаси ўртасидаги айирмага тенгдир. Иш куни нормаланмаган шахслар томонидан, касаллиги, командировкадалиги ва шу каби сабаблар туфайли вақтинча ишда бўлмаган ходимлар ўрнидаги врачлар ва ўрта медицина ходимлари томонидан ва қонунларда бевосита кўзда тутилган бошқа ҳолларда иш вақтининг белгиланган муддатидан ортиқ ишлаш истисно тариқасида иш вақтидан ташқари бажариладиган ишлар деб ҳисобланмайди ва бошқача тартибда компенсация қилинади.

Одатда иш вақтидан ташқари бажариладиган ишларга йўл қўйилмайди. СССРда иш вақтидан ташқари бажариладиган ишлар қонунлар билан чекланганлиги ишчи ва хизматчилар меҳнат муддатининг белгилаб қўйилган нормаларига риоя этишнинг муҳим гарантияси бўлиб хизмат қилади. Меҳнат қонунлари иш вақтидан ташқари бажариладиган ишларни чеклаб, бундай ишлашга рухсат этиш мумкин бўлган асосларнинг батафсил рўйхатини белгилаб беради. Ўзбекистон ССР Меҳнат қонунлари Кодексининг 66-моддасига мувофиқ алоҳида ҳолларда, жумладан: мамлакат мудофааси учун зарур ишларни бажариш, ижтимоий ёки табиий офат ва ишлаб чиқариш авариясининг олдини олиш ёхуд уларнинг оқибатларини дарҳол бартараф этиш учун; сув ва газ таъминоти, иситиш, ёритиш, канализация, транспорт ва алоқа воситалари тўғри ишлаб туришини бузадиган тасодифий ёки кутилмаган вазиятларнинг олдини олиш учун башарти бошланган иш ишлаб чиқаришнинг техник шароитларига кўра кутилмаган ёки тасодифан ҳолда тўхтаб қолганлиги натижасида нормал иш вақтида тамомланмай, шу туфайли давлат ёки жамоат мулки нобуд бўлса ёки бузилса, иш вақтидан ташқари бажариладиган ишларга йўл қўйилади. Бинобарин, юқорида кўрсатилган асослар бўлмаганда, масалан, ишлаб чиқариш планини бажариш учун иш вақтидан ташқари бажариладиган ишларга йўл қўйилмайди. Иш вақтидан ташқари бажариладиган ишлар учун, албатта, ФЗМКнинг олдиндан рухсати бўлиши зарур, 1 ишчи ёки хизматчининг иш вақтидан ташқари бажарадиган ишлар муддати йилига 120 соатдан ва сурункасига икки кун давомида тўрт соатдан ошмаслиги лозим. Иш вақтидан ташқари бажариладиган ишларга ҳомиладор, эмизикли ва 1 ёшгача боласи бор аёлларни; 18 ёшга етмаган шахсларни; ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда умумий таълим мактаблари ва ҳунар-техника билим юртларида ўқиётганларни (ўқиш кунлари); қонунларда кўзда тутилган бошқа категориядаги ходимларни жалб этиш ман қилинади.

1 ёшдан 8 ёшгача боласи бор аёллар ва инвалидлар ўз розиликлари билангина иш вақтидан ташқари бажариладиган ишларга жалб этилишлари мумкин; лекин инвалидларга бундай иш медицина тавсиялари билан тақиқланмаган бўлиши лозим.

Ҳар бир ходим томонидан ва умуман корхона доирасида бажарилган бундай ишларни ҳисобга олиш юзасидан махсус тартиб, шунингдек, улар ҳақида давлат ҳисобот ҳужжати мавжуд. Иш вақтидан ташқари бажариладиган ишларни отгул билан компенсация қилиш мумкин эмас.

Қонуний асослар бўлмай туриб ёки белгиланган тартибни бузган ҳолда иш вақтидан ташқари бажариладиган ишларга йўл қўйган айбдорлар жавобгарликка тортиладилар.

• ТУРАР ЖОЙ ВА ИСТИҚОМАТЧИ

Ваъдага вафо шуми?

Биз Чилонзор массивининг «Е» кварталида жойлашган 4-уйда истиқомат қиламиз. Мана, беш йилдирки, уйимизнинг пойдевори ўпирилиб боряпти. Уйнинг қоқ ўртасида мушт сиғадиган бир нечта ёриқлар пайдо бўлган. Бу ёриқлар кун сайин кенгайиб боряпти. Оқибатда эшиклар қийшайиб, деворлар ёрилиб, поллар чўкиб боряпти. Биз бир неча бор «Чилонзор» турар жой кооперативига, унинг ЖЭКига мурожаат қилдик. Аммо улар ваъдага вафо қилишмаяпти.

Аҳоли номидан: Н. БОГДАНОВА.

Чилонзор «Е» квартали, 4-уй, 34-квартира.

З. ҚОСИМОВА,

«Чилонзор» турар жой кооперативи раиси вазифасини бажарувчи.

— Тўғри, 4-уй авария ҳолатда, у капитал ремонтга муҳтож. Уй қурилаётган пайтда қурувчилар пойдевор ости тупроғини керакли равишда зичлаштирмаганликлари туфайли чўкиш рўй берган. Шу боисдан ҳам «Ташжилпроект» институтига лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш учун буюртма берилган. Бироқ, бизнинг бир неча бор мурожаатимизга қарамай мутасадди ташкилотлар маблағ ажратишмаяпти. Ўзимиз ремонт қилайлик десак, кучимиз етмайди — «Чилонзор» турар жой кооперативи ўзининг ремонт ишларини амалга оширувчи махсус қурилиш ташкилотига эга эмас. ЖЭК ҳам капитал ремонт ишларини бажаришга қодир эмас.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг уй-жой қурилиш кооперативлари фаолиятини координациялаш бўлими томонидан 1983 йил учун тасдиқланган планда капитал ремонтни амалга ошириш кўрсатилмаган.

РЕДАКЦИЯДАН: Қизиқ, уй авария ҳолида бўлса-ю, уни ремонт қилиш ҳеч кимнинг хаёлига келмаса. Афтидан З. Қосимова ҳам меҳнаткашларнинг бу шикоятига юзаки жавоб бериш билан кифояланмоқчи кўринади. Бундай юзаки жавоб ўрнига изланиш-интилиш керак. Тегишли мутасадди ташкилотлардан талаб қилиш лозим.

Ҳозир шаҳримиздаги кооператив уй-жойлар фонди 700 минг квадрат метрдан ошиб кетди. Уларда 20 мингга яқин аҳоли истиқомат қилмоқда. Наҳотки, шаҳар турар жой кооперативлари фаолиятини координация қилиш бўлими ўзининг капитал ремонт ишларини амалга оширувчи қурилиш ташкилоти тўғрисида қайғурмаса! Бизнингча, бу ҳақда ўйлаш вақти аллақачон етган!

• СИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШМОҚДА?

ҚАЙСИ БИРИГА ИШОНАЙЛИК?

Собир Раҳимов районидаги 2-Чимбой кўчаси, 116-уйда жойлашган озиқ-овқат магазинида тортни қутисидан олмасдан, қопқоғи билан торозига қўйиб тортишади. Масалан, «Сказка» тортининг қутисига «бир килограмм, нархи 2 сўм 69 тийин» деб ёзиб қўйилган бўлади. Сотувчи эса уни торозига қўйиб «бир килограмм-у 100 грамм экан» деб 40—50 тийин ортиқ ҳақ олади. Қайси бирига ишониш керак — қутидаги ёзувгами ёки сотувчининг гапигами?

Б. РОЗИҚОРИЕВ.

Р. УБАЙДУЛЛАЕВ,

Собир Раҳимов райпишчеторги директори.

— Оқшомхон Р. Розиқориевнинг шикояти асосида 30-магазинда текшириш ўтказилди. Текшириш пайтида магазинда тортлар сотилмаётган эди. Аниқланишича, фақат бир номдаги «махсус буюртма» торти торозида тортиб сотилади. Бошқа турдаги тортлар донабай сотилади.

Магазин ходимлари ўртасида савдо қоидаларига риоя этиш, савдо маданиятини ошириш юзасидан суҳбат ўтказилди. Магазин мудири М. Азимов ва барча сотувчилар тортларни сотиш қоидаларига риоя этиш хусусида қаттиқ огоҳлантирилдилар.

РЕДАКЦИЯДАН: торг директори Р. Убайдуллаев газетхоннинг мактубига юзаки жавоб бергани кўриниб турибди. Айниқса, текшириш магазинда тортлар сотилмаётган куни ўтказилгани ажабланарли. Торг раҳбарлари нафақат харидорларни, балки редакцияни ҳам чалғитмоқчи бўлишганга ўхшайди. Акс ҳолда харидорни ранжитган камчиликларни бартараф этиб, ишонса бўладиган жавоб йўллашган бўлар эди.

КОНДИЦИОНЕРНИ ҚАНДАЙ ТУЗАТАМИЗ?

Шу йилнинг апрель ойида «БК—2500» кондиционерини харид қилган эдик. У ишламади. Ремонт устахонасига олиб боришга тўғри келди. Бу апрель ойида бўлган эди. Аммо май ойида ҳам кондиционеримизни ишга туширишмади. Июнь ойида эса ундан фойдаланишга уриниб кўрдик, аммо уни ишлатиб бўлмади. Хўш, мунтазам бузилаётган бу кондиционердан қандай фойдаланиш мумкин!

П. ШЧЕТНИКОВ.

Кондиционер ўрнатилганидан кейин икки кун ўтмай компрессори ишламай қолди. Ательега буюртма берганимизда бизга механик 17 августда бориши, ўшанда ҳам у тузата оладими йўқми, номаълумлигини, компрессорлар йўқлигини маълум қилишди.

М. ТОЛИПОВА.

Р. ЗОКИРОВ,

рўзғор кондиционерларини ремонт қилиш ва техник хизмат кўрсатиш бўйича ихтисослашган ателье бошлиғи.

— Ҳозир бизнинг ательемиз ходимлари учун энг қизғин палла ҳисобланади. Тошкентликларнинг уйларида кондиционерлар ёрдамидагина ёзнинг иссиқ ҳароратини камайтириш мумкин. Шунинг учун ҳам айнан июнь ва август ойларида бизга йиллик иш ҳажмининг 80 процентини бажаришга тўғри келади. Аммо ҳозирги пайтда эҳтиёт қисмлар аниқроғи компрессорларнинг етишмаслиги, улар тез ишдан чиқиб қолаётганлиги сабабли ремонт ишларида аҳвол бир қатор мураккаблашди. Шу йилнинг 26 майида 145-автомобиль транспорт корхонаси билан шартнома бўйича келишган ҳолда Боку шаҳрига эҳтиёт қисмлар учун юк машинаси жўнатилган эди. Ҳалигача машина қайтиб келгани йўқ. Биз ноқулай аҳволда қолдик. Ремонт учун берилаётган буюртмаларни бажара олмаяпмиз, кўплаб нуқсонли кондиционерлар йиғилиб қолди, ремонт муддатлари графиги бузиляпти.

Яна бир вазият шаҳар аҳолисига нормал хизмат кўрсатишда қийинчилик туғдиряпти. 1981 йили ательемиз базасида ремонт цехи ташкил этилган эди. Аммо бу ердаги техник шароит Ўзбекистон Давлат стандартлари талабларига жавоб бермайди. Биз мазкур нуқсонларни бартараф этиб, цех ишини меъёрга солишга ҳаракат қиляпмиз.

Ҳозирги кунда сотиб олинган кондиционерларни ўрнатиш учун ҳам бизга кўплаб буюртмалар тушяпти. Аммо биз бу буюртмаларни бир ойдан кейингина бажариш имкониятига эгамиз. Чунки мутахассисларимиз етишмайди, ҳозир 38 механик иш олиб бормоқда. Яна 12 иш ўрни эса бўш турибди. Бу масалада бизга электротехника техникуми раҳбарлари ёрдам беришлари мумкин. Улар техникумни битириб чиқаётган мутахассисларнинг бир қисмини бизнинг корхонамизга доимий ишга юборсалар, айни кўнгилдагидек бўлур эди.

РЕДАКЦИЯДАН: Р. Зокировнинг жавобларидан шундай хулоса чиқариш мумкин: иш ҳажмининг ошиши туфайли ихтисослаштирилган ателье буюртмаларни бажариш имкониятида эмас. Аммо шуни айтиш лозимки, ателье раҳбарлари бундай вазият юз беришини олдиндан ҳисобга олишлари лозим эди. Чунки шаҳарда маиший кондиционерлар кун сайин кўпроқ харид қилиняпти. Шунга мувофиқ ҳолда мутахассисларни, ремонт цехини ёз мавсумига тайёрлаш, эҳтиёт қисмлар ҳақида илгаридан ғамхўрлик қилиш лозим эди. Ҳозир ателье энг қийин аҳволда қолган. Аммо бундай масъулиятли вазифа зиммасига юклатилган корхона раҳбарлари мазкур аҳволни яхшилаш, аҳолига хизмат кўрсатишни аниқ маромда ташкил этиш учун катта оперативлик билан иш олиб боришни тақозо этилади.

Расул РАҲМОНОВ

УЧ ТАҚДИР

«ТОШКЕНТ ТАРОНАСИ» КОНКУРС

3. ПАЙВАНД

—1—

«Тошкент оқшоми» газетасининг 1981 йил 4 сентябрь сонида шундай хабар босилди: «СССР Олий Совети Президиумининг Фармони. Соғлиқни сақлаш ходимларини СССР орден ва медаллари билан мукофотлаш тўғрисида.

Халқ соғлиғини сақлаш ва медицина фанини ривожлантириш юзасидан ўнинчи беш йиллик топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун мукофотлансин: Ўзбекистон ССРдан Тошкент шаҳри бўйича...»

Номлари саналган ҳурматли, ўз соҳаларида хизматлари катта, кўпга таниш фозиллар, шифокорлар орасида Латиф Тўлаганович Икромов — Тошкент фармацевтика институтининг кафедра мудири ҳам бор эди. У Халқлар Дўстлиги ордени билан тақдирланган эди.

Ёдимда, Улуғ Ватан урушида аввалги осуда йиллар, мурғак тасаввуримиз дафтари ёзилмаган оқ қоғоз эди. Кўрганларимиз унга кўчиб, тўлиб борарди. Латифжонлар оиласи Тошкентнинг Келесга олиб борадиган сокин кўчасида, бир чеккаси кимсасиз жарликларга уланиб кетадиган Чимбой мавзуида яшарди. Бир куни Латифжоннинг амакиси Усмон ака касал бўлиб қолди. Дадасининг айтишича: «Ўжар акаси, кинначи ҳам, дамчи ҳам керакмас, катта кўчадан ўтадиган рус дўхтирни олиб келинглар!» деб туриб олган. Ўша вақтда чўққи соқол рус киши кўпинча шаҳардан ўн чақиримча келадиган қишлоққа пиёда ўтарди. Уйида касали бор одамлар эшикка чиқиб пойлаб

—2—

туришарди. Шифокор йўл-йўлакай беморларни кўриб, дорилар бериб ўтар, дафтарчасига нималарнидир ёзиб, қайта яна келар, хабар олар эди. Кўпинча хизмати учун берилган пулни, мевани олмас, ўзбек тилида билганича, ёлғиз туришини, ҳеч нарса керакмаслигини тушунтирарди. «Сиз мени боқяпсиз, сиз мени кўмасиз. Мен ёлғиз солдат, Тошкентда қолганман. Сиз мени чақирдингиз, келдим, ишончингизни ўзи мукофот», — деб такрорларди. Шу одам Латифнинг амакисини анчагача даволади. Кейин Усмон ака тузалгандан кейин ҳам келиб, суҳбатлашиб, дам олиб кетарди. Рус-тузем мактабини битирган Усмон амаки у билан бемалол гаплашарди. Латиф чойхонага борганда шу ердаги колхоз медицина пунктида ишлайдиган ўша танишларини кўрмасдан кетмасди.

Латиф ўнинчи синфни битирадиган йили отаси ётиб қолди. Энди рус фельдшери ўрнида юзлаб шифокорлар бўлса ҳам, отасининг дардига дармон бўладиган дори беролмасдилар. Латиф ёшлигида рус шифокорига ҳавас қилиб юрарди, бунинг устига, отасининг касали бўлди-ю, ўз умрини беморларни азобдан қутилтира оладиган таъсирли дорилар тайёрлашга бағишлашга аҳд қилди. Меҳрибон ўғлининг танлаган йўли отанинг тузалиб кетишига умидвор қилди. У кўзда қувонч ёши билан ўғлини институтга кузатди.

— Латифжон, сиз дарсни давом эттириб туринг, мени ректорга чақириб қолишди, — деб унга ишониб кетишарди қатор дарсларни. Аълочи, биладиган, камтар студент курсдошларидан узр сўраб, бирон савол бўлса бирга ечишга киришиб кетарди. Баъзи назарий, амалий масалаларда баҳслашишни яхши кўрар, ечимини топ-

—3—

магунча, қаноат ҳосил этмагунча ўқитувчилардан, мутахассислардан сўрашдан эринмас, кутубхонадан, лабораториядан чиқмас эди. Профессор устозининг маслаҳати билан бу ерда ҳал бўлмаган муаммоларни сўраб, марказий илмий, оммавий-сиёсий журналларга, йирик академик олимларга мурожаат қиладиган бўлди. Студентларнинг илмий жамиятига раислик қиларкан, физика—коллоид химияга оид теша тегмаган темалардаги докладлари билан ўзи ҳам фаол қатнашарди. Учинчи курсдан сўнг студентлар мутахассисликларга бўлинар экан, кам ишланган соҳани ўрганишга, ўша тармоқ бўйича тадқиқот ўтказишга бел боғлади.

— Ниятингиз яхши-ку, лекин сиз ўйлаган соҳа —суд химияси-да, — деди институт ректори Нишон Раҳимович. —Ўзбеклардан биронта мутахассис йўқ. Ўқишни давом эттирмоқчи бўлсангиз, бу ерда раҳбар ҳам, имконият ҳам йўқ, Москвага ёки Ленинградга боришингиз керак. Кейин ўзбек тилида на бир қўлланма, на бир дарслик бор. Қийинчиликдан қўрқмасангиз, оилангизда имкониятингиз бўлса, сизнинг қўлингиздан келади, бу соҳага сизга ўхшаган тиришқоқ, ўтириб ишлашдан эринмайдиган одам жуда зарур, истиқболи яхши. Дипломингиз ҳам имтиёзли. — У бироз ўйланиб жим турди-да, қўшиб қўйди: —Бошқа студентга, бошқа одамга бу маслаҳатни беролмайман, шу кеча-кундузда!

«Шароитдан бошқа ҳамма имконият бор!» — деди ўзига-ўзи Латиф. «Урушдан олдинги, гўдаклигидаги тўкин-сочинликни айтмаса, қай пайтда бизнинг ёшдагиларни шарт-шароит эркалабди. Имкониятдан фойдаланиш керак!».

Латифжон Москва фармацевтика институтининг аспирантурасида, суд химияси кафедрасининг мудири, профессор Мария Дмитриевна

—4—

Швайкованинг илмий раҳбарлигида «Биологик объектларда кобальт бирикмаларини аниқлаш» темаси устида иш олиб боракан, бахт келса қўшалоқ келади, деганларидек, қалбига яқин бир қизни учратиб қолди. Қиладиган ишининг маъносига тушуниб, сўнгра қўл уришга одатланган Латиф илғор фикрли, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, тушунадиган одам сифатида тоғаси Абдусаттор ака Расуловга маслаҳат солди. Ҳа деганда хатга жавоб келавермасди. Латиф ҳайрон, нима қилишини билмайди, наҳотки қарорим жавобга ҳам лойиқ бўлмаса. Жавобининг ўрнига тоғанинг ўзи Москвага келди.

— Ишлар қалай! — ўзига хос тўғри сўзлик билан сўради тоға.

Латиф тоғасининг саволи шунчаки эмаслигини тушунди.

— Хотиржон бўлинг, тоға, кандидатлик имтиҳонларини муддатидан илгари бешга топшириб қутулганман. Илмий ишимни келаси —1958 йилда тугатишим керак бўлса, унгача бемалол улгураман. Илмий раҳбаримни биласиз Мария Дмитриевна, ёзгандим, чаласини у кишидан сўрайсиз. Кейин суд медицинаси институтининг катта илмий ходими, таниқли олим Александр Федосеевич Рубцов деган одам бор, тадқиқотни олиб боришимга, ёзишимга ёрдам бераётган, шу киши билан учраштираман, гаплашасиз,— деди Латиф тоғасининг санамай саккиз демаслигини билиб.

— Яхши, ҳар қалай вақтни бекорга ўтказмаганга ўхшайсан. Қиз қаёқда!

— Ўқийди, бешинчи курсда, мен билан баравар тамомлайди. Сталинграддан, — деди Латиф, чақирайми, дегандек савол назари билан Абдусаттор акага қараб.

—5—

Бугунга етар, дам олайлик. Эртага соат нечада ўқишдан бўшайди!

— Сиз нечага десангиз келаверади!

— Ўқишни ташлаб-а! Йўқ, дарсларини тамомлаб келсин, бафуржа гаплашамиз.

Эртасига қиз билан ҳамма гапни гаплашиб, савоб-жавобни тугатаркан тоға бирдан сўраб қолди:

— Ўзбек урф-одатлари ўзига хос. Энг аввало, ота-онани қаттиқ ҳурмат қилиш, уларга қарашиш керак. Бунга кўника олармикансиз!

Қиз Латифга қараб, гапирсам майлими, деб кўз уриштириб олгач шундай деди:

— Менга бир воқеани айтиб беришди. Узоқ йиллар бирга яшаган, ажойиб ўғил-қизларни вояга етказган рус аёли вафот этибди. Эри ўзбек экану, вақтлироқ дунёдан ўтган экан. Вафотидан олдин шундай васият қилибди: «Эсимни таниб ўтказган умримнинг энг ширин дамларини эримнинг оиласида ўтказдим, ёруғ дунёдаги ҳаёт қайнонамнинг илиқ, самимий муносабатларидан нурли, кўнгилли кечди, фарзандларим ўзбек оиласида ўсишди, чинакам инсон бўлиб етишдилар. Илтимосим шу оиланинг хилхонаси пойгагида мангу қолсам». — Мария бироз жим тургач, чуқур тин олиб, қўшиб қўйди. —Менинг иродам ҳам шу.

Сўзамол, кўпни кўрган Абдусаттор тоға «Отангга раҳмат!»— дедию, Тўлаган акани ва акалари Усмон отани кўндиргани Тошкентга шошилди. Тўй ҳам фақат Чимбой мавзуида эмас, шу атрофда биринчилар қатори ихчам, келин-куёвни давра тўрига ўтказган ҳолда янгича ўтказилди.

Латиф Тўлаганович фармацевтика фанлари кандидати илмий даражаси билан, Мария Васильевна эса олий маълумотли фармацевт диплом билан эшикдан кириб келишди. 1958 йилда қадрдон институтида ассистент бўлиб иш бошлаган

—6—

Латиф Тўлаганович ўзига хос шижоат билан фаолият кўрсата бошлади. Педагог сифатида тобланиб борар, кетма-кет илмий мақолалари чоп этилар, катта-катта анжуманларда Совет Иттифоқи бўйлаб лекция, ахборот, докладлар билан қатнашар, жамоат ишларидан чарчамас эди. 1967 йилдан суд химияси кафедрасини бошқара бошлади. Унинг қулоғидан устозининг фармацевтиканинг қайси соҳасини танлашга маслаҳатга келгандаги сўзлари ҳеч кетмасди: «Суд химияси бўйича ўзбек тилида на бир қўлланма бор, на бир дарслик. Қийналиб қолмасмикансиз».. Қийналишга қийналди, бўш келмади, енгди. Хўш, энди ўзи бошқаларни қийнаб қўйяпти-ку, айниқса қишлоқ жойлардан келган йигит-қизлар суд химиясини қаердан ўқийдилар! Латиф Икромов илмий советга суд химияси бўйича ўзбек тилида дарслик яратиш таклифини киритди.

— Терминлари ишланганми! — сўрашди йиғилганлар.— Йўқми! Ўзбекча терминларсиз дарслик яратиб бўлмас!

— Рухсат берсаларингиз, мен уриниб кўрсам, —деди эшитилар-эшитилмас пешонасининг терини артиб.

— Майли ҳаракат қилиб кўрсин, шунча меҳнат қилибди, ҳозирча ёлғиз мутахассис шу! — қўллаб-қувватлади кекса профессор.

Имони мустаҳкам, масъулиятли одам бирон бир мажбурият олса, тинчини йўқотади. Ваъдага кўнгли тўладиган қилиб вафо қилади-ю, кейин тинчийди. Латиф Тўлагановичнинг кечалари деразаларидан чироқ ўчмай қолди, шанба —якшанба кунлари кутубхонадан чиқмади. Икки йил таътил ойларини иш билан ўтказди. Ниҳоят қирқ етти босма қоғозли «Суд химияси» дарслиги босмадан чиқди. 1967 йилда дарслик Ўзбекистонда 1964—1967 йиллар давомида нашр этилган химияга оид китоблар ичида энг мукаммали деб топилиб, Д. И. Менделеев номидаги Бутуниттифоқ химия жамияти Ўзбекистон республика

— 7 —

правлениесининг биринчи даражали диплом билан тақдирланади. Меҳнат самарасидан завқланган Латиф Тўлаганович унинг соясида ҳузур қиладиганлардан бўлмай, ўзини янги илмий ишларга, изланишларга йўллайди. Иккинчи дарслигини ёзади, 160 дан ортиқ илмий мақола чиқаради. Ўн кишининг фан кандидати диссертацияларини тайёрлашда раҳбарлик қилади. Профессор унвонини олган кунлари, Мария Васильевна фармацевтика фанлари кандидати бўлади, катта ўқитувчи лавозимига кўтарилади. Латиф Тўлаганович ўзбек Совет Қомусининг дори-дармонларга оид бўлимини тайёрлашда ҳам фаол қатнашади.

Оиласидан кўнгли тўқ, хурсанд эркакнинг ишхонадаги иши ҳам унумли бўлади деганларича бор экан.

Латиф Тўлаганович укалари Маҳатжон, Жўрабойлар, кексайиб қолган ота-оналари билан бир ҳовлида турар, бир қозондан овқатланиб, бир самовардан чой ичарди. Ҳаёт ширин кечарди.

Латиф Тўлагановичнинг таклифи билан ака-укалар бир бўлишиб, ота-оналарининг олтин тўйларини ўтказишган кун эсда қолган бир воқеани айтиб берди. Она қариндош-уруғлар қатори маҳалладаги аёлларни ҳам зиёфатга чақирганди.

— Мен сизга айтсам, айланай, холанинг катта келини ўрис, деб эшитгандим. Кўринмайдими!— дебди бир кампир.

— Мана шу хизмат қилиб юрган атлас кўйлакли жувон ўшада!

— Вой, айланай, мени мазах қиляпсизми! У ўзбек-ку! Сочларини қаранг, бошидаги рўмолини танғиганини кўряпсизми, кейин узун... ҳа майли унисн, оёғида ковуш, олниг—қўйинги ҳам ўзбекча, чой узатиши, орқаси билан юриб чиқиб кетишлари, ҳаммаси ўзбекча-ку. Йўқ, тоза ўзбек оиласида катта бўлган ҳозирги кўп ёшлар ҳам буни қилолмайди.

— 8 —

— Қўша қарийман деса шундай қилиши шартда!

Катталар ёшларини яшаб, ошларини ошаб дунёдан ўтишди. Латиф Икромовга кўп қаватли ҳашаматли уйлардан жой тегди. Янги уй, янги жойда ҳам Мария Васильевна икки ўғли—Анваржон билан Суръатжонни ўзбек халқининг яхши анъаналари асосида тарбиялаб келмоқда. Фарзандлар икки тилда тоза сўзлай, ўқий олишади. Ўқишлари ҳам аъло.

Кўп йиллардирки, Латиф Тўлаганович Ўзбекистон суд медиклари жамиятининг ўринбосари, Ўзбекистон санитария-гигиена ва касб касалликлари илмий-тадқиқот институти қошидаги химия советининг аъзоси, олий ва ўрта махсус таълим министрлиги илмий-методика совети химия секциясининг аъзоси каби қатор жамоат ишларини бажариб келмоқда.

Бугун Латиф Тўлаганович Икромовни биргина Ўзбекистондагина эмас, Ўрта Осиё республикаларида ҳам, Қозоғистонда ҳам яхши танишади. У киши ҳозирги кунда Иттифоқимизда ўз соҳасининг шу музофатдаги иккинчи профессоридир. Тиниб-тинчимас олим, моҳир ташкилотчилигига чиндан ҳам тан берса арзийди. Унинг ташаббуси билан 1966 йилда институт базасида махсус суд химиклари мутахассисларини тайёрловчи доимий курс ташкил этилган. Бу курс ҳозиргача Совет Иттифоқидаги химик-эксперт касбига ўргатадиган, малакасини оширадиган ягона илмий муассаса ҳисобланади. Шу давр ичида Совет Иттифоқининг 170 дан ортиқ шаҳридан келган 250 дан ортиқ киши суд химиги мутахассиси бўлиб кетди. Улар Латиф Тўлагановични албатта танийдилар-да. Шундай агрзигулик ёшлар ўсишаверсин, танилаверишсин, биз муносиб давомчиларимиз борлигидан қувониб юраверайлик. Вақти келиб, ўзидан ўзган шогирдларини кўриб, Латифжон ҳам яйраб юрсин!

ПОЙТАХТНИНГ ҲАВО ДАРВОЗАСИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

1931 йилнинг 12 майида Тошкент аэродромининг самолёти Тошкент—Москва мунтазам рейсини бошлаб берди. Биз ўша кезда тунги пайтда учишга унчалик мосланмаган бўлганлигимиз учун Ватанимизнинг пойтахтига, 23 соатда парвоз қилишга тўғри келар эди. Фақат кундуз куни парвоз этиларди. Шунинг учун ҳам Тошкентдан Москвага 48 соат вақт сарф бўлар эди. Тунгги парвозлар учун ҳар 30 километр масофада аэромашъаллар ўрнатилмоқда.

«Правда Востока» газетаси 1931 йил 20 майида ана шундай деб ёзган эди. Серқуёш ўлкамизнинг аҳолиси ана шу парвозга қадар пўлат қанотли қуш билан илгарироқ ҳам танишган эди. 1921 йилда дастлабки пассажир самолётларидан бири Полторацк-Ашхоб о д Керки-Термиз маршрути бўйлаб агитацион парвоз қилган эди. Тошкент аҳолиси 1911 йилда осмонда биринчи бор аэропланни кўришга муяссар бўлган. Ўшанда шуҳрат қозонган рус учувчиси Васильев парвоз этиб келган эди.

1924 йил республикамиз авиацияси ривожланиши тарихига дастлабки шонли саҳифани ёзди. Ўша йили 1 мингга яқин пассажир (ҳозирги аэропортнинг ўтказиш қуввати соатига 1200 пассажирдан иборат) муваффақиятли ташилди.

1927 йилнинг кузида биринчи марта Тошкент—Кобул халқаро рейси амалга оширилди.

1936 йилга қадар аэропорт биноси жуда ҳам кўримсиз икки қаватли ёғочдан ишланган (ҳозирги пайтда бу ерда авиация хизматидан бири ишлайди) бинода жойлашган эди. Самолётлар оқими кўпайиши муносабати билан аэропорт чегарасини кенгайтиришга қарор қилинди. Лекин уруш бу режани кейинга суриб қўйди...

1946—1956 йиллардаёқ мамлакатимизда ишлаб чиқарилган ЛИ—2, ИЛ—12, ИЛ—14, самолётлари учувчиларимиз ихтиёрига бериб қўйилди. 50-йилларнинг охирига келиб кумушсимон ТУ— 104 лайнерлари, турбовинтли ИЛ —18, ЯК—40 реактив; турбовинтли АН 24 ҳаво йўлларида парвоз эта бошлади. Тошкент учувчилари мамлакатда биринчилардан бўлиб совет авиациясининг байроқдори бўлган ИЛ— 62, ТУ—154 ҳаво лайнерини бошқаришни ўзлаштиришди.

1957 йилда аэропортнинг энг чиройли биноси бунёд этилди. Йиллар ўтиши билан Тошкентга янада қудратли, замонавий иншоот зарур бўлиб қолади. Янги аэропорт биноси 1975 йилда ишга туширилди. Ёруғ ва кенг биноси, кўп сонли хизмати бу иншоотни жаҳонда энг яхши иморатлар қаторига олиб чиқди.

1981 йилнинг охирида Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармасининг база самолёти — Ту — 134 Тошкент аэропортига биринчи бор қўнди. 76 ўринли турбореактивли лайнери эндиликда кўпгина ҳаво йўлларида парвоз қилмоқда.

Бундан икки йил муқаддам марказий газеталар ИЛ—86 биринчи аэробусини парвоз эттириш программаси тугалланганлигини хабар қилдилар. Бу самолёт Москвадан Тошкентга қатнай бошлади. Эндиликда аср машинаси Тошкент авиация корхонасининг ихтиёрига бериб қўйилди. Бу ҳаво лайнери 350 ўринли бўлиб, унинг тезлиги соатига 950 километр, парвоз баландлиги 10 минг метрдан иборат.

Тошкент аэропортининг бугунги куни ана шундай. У бир йилнинг ўзида 3 миллион пассажирни манзилларига етказиб қўяди. Бу ерда аъло мутахассислар ишлашади. СССРда хизмат кўрсатган учувчи Владимир Данилович Пан раҳбарлик қилаётган учувчилар коллективига «СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги» фахрли унвони берилди. Шу жумладан ҳаво ҳаракати бошқармаси, уч авиаэскадрилья ва ҳаво кемачилигининг саккиз экипажига ҳам ана шундай ном берилган.

Ҳозирги пайтда ҳаво йўлларининг умумий узунлиги 150 минг километрдан иборат. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбекистон граждан авиациясининг самолётлари қарийб 200 авиация трассаси бўйлаб парвоз этмоқда.

А. ПЎЛАТОВ,
Э. АДАЙКИНА.

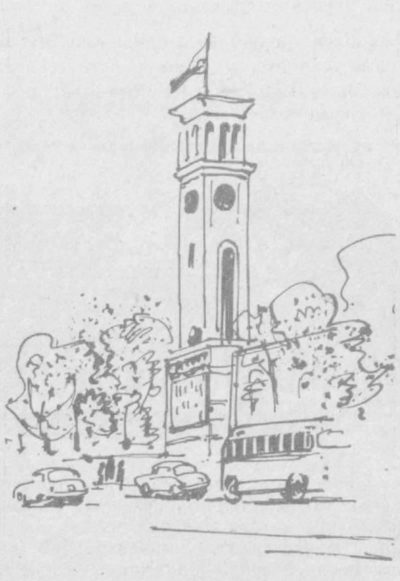

МАДАНИЯТ ХАБАРИ

ЭКРАНДА ЗАМОНАВИЙ ҚИШЛОҚ

К. Ерматов номидаги «Ўзбекфильм» студиясида яратилган «Суюнчи» янги бадиий фильми Ўзбекистон қишлоқ меҳнаткашларининг ишлари ва ташвишлари тўғрисида ҳикоя қилади. Режиссер М. Абзалов картина постановкасини Р. Муҳаммаджонов сценарийси асосида яратди. Қишлоқ аҳлининг ўзаро муносабатлари, ёшларда умумий иш учун масъулият ҳиссини шакллантириш, уларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш масалалари фильм мазмунини ташкил этади. Ролларни таниқли саҳна усталари ва ижодкор ёшлар ижро этишган.

[ЎзТАГ].

• РАССОМ УСТАХОНАСИДА

«ТОШКЕНТ ТАРОНАСИ» КОНКУРС

Орзуимдаги шаҳар

Рассом Николай Корнилов номини республикамизда яхши билишади. У Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, СССР Журналистлар союзининг аъзосидир. Унинг рассомлик ва журналистлик иқтидори бир-бирига ҳамоҳанг.

«Тошкент оқшоми» ижодий коллективи билан графика устаси ўртасида кўп йиллардан буён ижодий ҳамкорлик давом этиб келмоқда. Бу бежиз эмас. «Оқшом» газеталари чиқа бошлаган дастлабки йилданоқ унинг жамоатчи мухбиридир. Н. Корниловнинг газетада эълон қилинаётган тасвирий санъатга оид репортажлари мавзуси ранг-баранг. У Тошкентнинг янги қурилишлари, бунёдкорлик ишлари, беш йиллик қаҳрамонлари, шаҳардаги улкан иншоотлар қурилишларини ўз асарларида акс эттиради. У «оқ олтин» ўлкаси одамлари, меҳнат қаҳрамонлари ҳақида ҳикоя қилади. Унинг 1973 йили нашр этилган дастлабки китоби ҳам «Тошкент кундалиги» деб номланган. Ушбу китобга рассомнинг кўп йиллар мобайнида яратган асарлари жамланган. Н. Корниловнинг асарлари Москва, Тошкент ва Нукусдаги фотокўргазмаларда кўп марта намойиш этилган. Улар мутахассислар ва жамоатчилик эътиборини қозонди. Корнилов асарлари мавзуси Совет Шарқи, Тошкент, Қорақалпоғистонни н г бугунги куни, меҳнаткашларидир.

... Кўкчетав областининг Аиртав қишлоғида туғилган Н. Корниловнинг ёшлигида «Тошкент— нон шаҳри» китоби катта таассурот қолдирган эди. Шунинг учун у бу ажойиб шаҳарни кўришни орзу қилиб қолди. Кўп ўтмай унинг нияти амалга ошди. Яна бир орзуси—рассом бўлиб етишиш, даврнинг солномачиси бўлиш эди. Унга ҳам эришди.

Ҳозир унинг яна бир янги тўплами «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилмоқда. У Тошкентга бағишланган бўлиб, «Орзуимдаги шаҳар» деб номланади.

Бугун биз эътиборингизга ана шу тўпламга кирган асарлардан намуналар ҳавола этамиз.

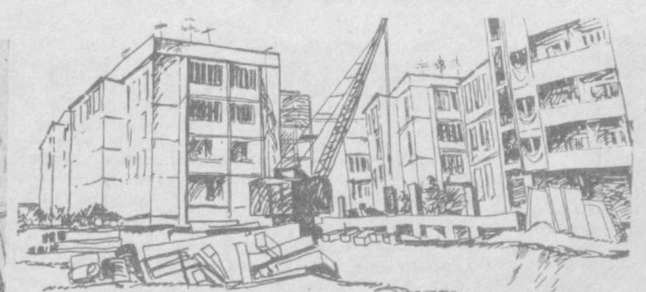

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

АМУР ШОҲ БАЛИҒИ

Амур дарёсининг энг катта балиғи — белуга денгизга чиқа бошлади. Бу балиқнинг вазни бир тоннадан ошади, узунлиги беш ярим метрга боради. Кейинги пайтларда унинг айрим турлари Охота денгизининг шимолий соҳиллари ёнида тутилди.

Музликдан аввалги даврдан ҳозирги кунларгача сақланиб қолган белуга балиғи ер куррасида фақат Амур ҳавзасидагина бунёдга келиб катталашади ва урчийди. У Шилка ва Аргун жилғалари қўшилган жойда Амур этакларигача уч минг километр чамаси масофада яшайди. Аммо олимларнинг тадқиқотларидан маълум бўлишича, Амур кўрфазида шу кўҳна балиқ уюрлари пайдо бўлган. Бу уюрлар энди дарёда эмас, балки чучук сувли денгизда яшайдиган бўлиб қолган.

А. РОСУГБУ,
ТАСС мухбири.
Николаевск-Амур,
Хабаровск ўлкаси.

ХАЛҚҚА ХИЗМАТ — ОЛИЙ ҲИММАТ

ЭЛГА МАНЗУР БЎЛМОҚДА

Тошкентликлар Усмон Юсупов кўчасида жойлашган «Динамо» магазинини яхши билишади. Унинг пештахталарида ҳамиша спорт, туризм ишқибозлари учун зарур бўлган товарларни кўриш мумкин. Республикамиз пойтахтининг ушбу муҳташам савдо корхонасида харидорларнинг эҳтиёжларини қондириш бўйича яхши анъаналар мавжуд.

Савдо корхонаси коллективи кўп йиллардан буён амал қилиниб келаётган ана шу анъаналарни давом эттиришга, тошкентликларга савдо хизмати кўрсатишни яхшилашга ҳаракат қилмоқда. Кейинги пайтда бу ерда савдонинг прогрессив формалари жорий этилди. Натижада харидорларга тез хизмат кўрсатиш, уларнинг қимматли вақтларини тежаш мумкин бўляпти.

Тошкентнинг 2000 йиллиги нишонланаётган бу йилда «Динамо»чилар, айниқса, кўтаринки руҳ билан ишлашмоқда. Юбилей шарафига оширилган социалистик мажбурият қабул қилинган. Пландан ташқари 100 минг сўмлик маҳсулот сотилади.

СУРАТЛАРДА: «Динамо» магазини директори А. Баҳодиров савдо ходимлари билан суҳбат ўтказмоқда; магазин бўлимларида доимо харидорлар гавжум.

Т. Каримов фотоси.

ҲАР ТЎҒРИДА

САЙЁР ҚИСҚИЧБАҚАЛАР

Байкал майда қисқичбақалари Ўзбекистондаги ҳавзаларда яшайдиган бўлди. Чорвоқ, Тўдакўл ва Учқизил сув омборларида кўпгина балиқ зотлари учун ёқимли хўрак бўлмиш чоғроқ қисқичбақасимон гаммарид ва мизидлар пайдо бўлди. Ўзбекистон балиқ ресурсларини сақлаш ва кўпайтириш ҳавза бошқармасининг мутахассислари уларнинг буёққа кўчиб келишига ёрдам бердилар. Олис Сибирдан олиб келинган бир неча миллион қисқичбақа Ўрта Осиё иқлимлаштириш станциясида «тўхтаб ўтди». Бу ерда улар бир мунча баланд температурали ҳаво ва сув билан, бошқача ўсимлик хўраги билан учрашувга тайёрланди. Мутахассислар йилига тўрт марта насл берадиган гаммарид ва мизидлар бир неча йилдан сўнг республикамиз сувларида яшовчи одатдаги жонивор бўлиб қолади, деб ўйламоқдалар. Шундай қилиб сазан, зоғора балиқ, илонбош балиқ ва бошқа хил балиқлар қимматли ва энг муҳим такрорий ўз-ўзидан вужудга келиб турадиган озуқа бўлиб қолади. Лекин улар форель моҳиргул балиғига айниқса ёқади. Чорвоқ сув омборида беш йилдан бери шу балиқ кўпайтирилмоқда.

[ЎзТАГ].

Редактор ўринбосари С. Б. ЁҚУБОВ.

КПСС XXVI съездида қабул қилинган Совет кишиларининг фаровонлигини янада ошириш программасида яхши кайфият хизмати деб чин маънода айтиладиган савдога муҳим аҳамият бериб ўтилган.

Тошкент савдо ходимлари бугунги кунда қандай ғамхўрликлар билан яшамоқдалар, ҳамшаҳарларимизнинг озиқ-овқат нозу неъматлари ва саноат ишлаб чиқарган молларига бўлган талабини янада тўла-тўкис қондириш учун қандай тадбирларни амалга оширмоқдалар, савдо хизмати кўрсатишнинг қандай янги методларини тадбиқ этмоқдалар. Қуйида эълон қилинаётган материаллар туркуми ана шу ҳақда ҳикоя қилади.

Тошкент савдосининг ходимлари ўзларининг касб байрамини улкан меҳнат ва сиёсий кўтаринкилик вазиятида ва барча совет кишилари билан ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили план-топшириқларини муваффақиятли бажаришда муносиб ҳисса қўшиш, КПСС Марказий Комитети май (1982 йил), ноябрь (1982 йил) ва июнь (1983 йил) Пленумлари қарорларини муваффақиятли ҳал этиш учун интилган ҳолда кутиб олмоқдалар.

Аҳолиси қарийб 2 миллион кишига яқинлашиб қолган, саноати, маданияти ривожланган замонавий Тошкентнинг иқтисодий тузилишида савдо муҳим қисмни эгаллайди.

Бугунги кунда Ўзбекистон пойтахтининг савдо корхоналарида 20 минг киши меҳнат қилмоқда. саноат ва озиқ-овқат моллари билан савдо қилаётган 2 мингдан зиёд магазин шаҳримиз меҳнатчиларига хизмат кўрсатмоқда.

Замонавий Тошкентни ЦУМ ва ГУМ, Фрунзе Савдо маркази ва «Чилонзор» ЦУМи, «Русский лень», «Қосмос», «Ганга», «Техника турмушда», ихтисослаштирилган савдо корхоналарисиз тасаввур этиб бўлмайди. Тошкентликлар ана шу магазинларни жуда яхши биладилар ва уларнинг хизматидан ҳамиша баҳраманд бўладилар.

Ўн биринчи беш йиллик мобайнида пойтахт савдосининг моддий-техника базаси янгиланди ва сифат жиҳатидан яхшиланди. Янги-янги магазинлар, ошхоналар, ресторанлар қурилиб ишга туширилди. Йирик универсал ва ихтисослаштирилган магазинлар бунёд этилмоқда.

Савдонинг моддий-техника базаси яхшиланиши билан бир қаторда чакана товар обороти жадал суръатлар билан ўсиб бормоқда. Агарда ўнинчи беш йиллик бошида шаҳар аҳолиси жон бошига 812 сўм хизмат кўрсатилган бўлса, 1982 йилда бу рақам 1197 сўмга етди, бу йилги марра бундан ҳам юқори — 1252 сўмдир. Товар обороти ўсиши 1,5 марта кўпайганлиги ўз-ўзидан кўриниб турибди. Бу рақам фақатгина Ўзбекистон бўйлаб эмас, балки бутун мамлакат бўйлаб чакана товар оборотининг ўртача ўсиш кўрсаткичларидан бир мунча ортиқдир.

Савдонинг прогрессив форма ва методлари йил сайин такомиллашиб бормоқда. Ўз-ўзига хизмат кўрсатиш методи савдода мустаҳкам сингиб кетди. Ҳозирги пайтда Тошкентда 749 магазин ана шу метод асосида ишламоқда. Ўз-ўзига хизмат кўрсатиш йўли билан сотилаётган молларнинг умумий миқдори шаҳар савдо корхоналари товар обороти умумий ҳажмининг 66,4 процентини ташкил этади.

Савдонинг фаолияти тўғрисида гап борганда товар обороти планининг процентларда бажарилиши бўйича баҳо бериш мумкин. Аҳолининг у ёки бу маҳсулот турларига бўлган талабини янада тўлароқ қондириш савдо хизмати кўрсатишнинг маданияти ҳисобланиб, савдо корхоналарининг ишини баҳолашда муҳим омил ҳисобланади.

Ҳамшаҳарларнинг талаби ва истеъмолини янада тўлароқ қондириш, Тошкент савдо ходимларининг аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш борасида талай тадбирлар амалга оширилмоқда.

Пойтахт савдо корхоналари аҳолига 45 дан зиёд қўшимча хизмат кўрсатмоқда. Улар орасида олдиндан буюртмалар қабул қилиш, сотиб олинган молларни уйига етказиб бериш, Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларига хизмат кўрсатиш, кредит ва кўпгина юмушларни қамраб олади. Буларнинг ҳаммаси харид учун сарфланадиган қимматли вақтни тежайди, маълум қулай шароитларни яратади.

Йирик ихтисослаштирилган савдо корхоналарининг тармоғи ҳам ривожланиб бормоқда. Биргина шу йилнинг ўзида 20 та янги магазин, шу жумладан Қорақамиш массивида Универсам, Авиасозлар шаҳарчасида «Пойафзал» магазини, Югославияда ишлаб чиқарилган молларни сотиш бўйича ихтисослаштирилган «Скопье» магазини, «Болалар дунёси» чакана савдо фирмасининг «Пионер», «Юний техник», «Малиш» ва бошқа магазинлари ишга туширилди.

Тошкент бу йил ўзининг тарихида ажойиб сана —2000 йиллик юбилейини нишонлашга катта тараддуд кўрмоқда. Ана шу улкан байрам арафасида Ўзбекистон пойтахтида катта тайёргарлик ишлари кенг авж олдириб юборилди. Шаҳарнинг кўчалари ва майдонлари ободонлаштирилмоқда. Уй-жой кварталлари ташқи қиёфасини ўзгартирмоқда. Янги ноёб бинолар ва иншоотларнинг қурилиши жадал олиб борилмоқда.

Савдо ходимлари ҳам шаҳар юбилейини муносиб армуғонлар билан кутиб олиш ҳаракатига фаол қўшилдилар. Кўпгина магазинлар реконструкциядан чиқарилмоқда. Колхоз бозорлари янгиланмоқда. Тошкентнинг 2 минг йиллик тўйи арафасида Халқлар дўстлиги проспектида, Фурқат кўчасида, «Ветеран», «Ҳаммаси спорт ва туризмга аталган», Фарҳод кўчасида «Ёшлар учун моллар» сингари йирик ихтисослаштирилган магазинларнинг эшиклари очилади. Шу йилнинг ўзида Навоий кўчаси бўйлаб янги савдо растасининг дастлабки навбати ишлай бошлайди. Бу ерда саноат ва озиқ-овқат молларининг барча турлари билан савдо қилинади, «Оқ олтин», «Ўзбекистон виноси», «Чинни буюмлари», «Биллур», «Қофе—чой», «Кино—фото моллари», «Янги ихтисослаштирилган магазин»лари ҳам ишга туширилади.

Пойтахт савдо ходимларининг меҳнати ҳам юксак баҳоланган, тақдирланган. Савдо ходимлари куни арафасида улардан кўпи орден ва медаллар билан мукофотланди, ҳамда «Совет савдоси аълочиси» фахрли унвони берилди.

ХАРИДИНГИЗ БАРОРИДАН КЕЛСИН

Тошкентликлар ЦУМ, ГУМ, Фрунзе савдо маркази, «Чилонзор» ЦУМини яхши биладилар ва уларнинг хизматидан ҳамиша фойдаланадилар. Пойтахтнинг йирик савдо корхоналари ҳисобланган бу магазинлар шаҳар савдо ташкилотлари системасида пешқадамлар ҳисобланади. Бу йил яна бир неча йирик магазинларнинг эшиклари очилди. Улар орасида «Скопье», «Малиш», «Пионер», «Юний техник», «Қосмос», Қорақамиш массивида «Универсам» бор.

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ» ЧОРЛАЙДИ

Тошкентда энг йирик ҳисобланган «Болалар дунёси» чакана савдо фирмаси таркибига яна учта магазин киритилди.

«Малиш», «Пионер», «Юний техник» магазинларида исталган ёшдаги болани бошдан-оёқ кийинтириш, уларнинг кўнглига манзур бўладиган ўйинчоқларни танлаш, мактаб учун керакли ашёларни сотиб олиш мумкин.

Бу магазинлардаги савдо ўз-ўзига хизмат кўрсатиш методи асосида ташкил этилган. Пештахталарга қўйилган молларни бемалол олиб кўриш, молларнинг ранг-баранг ассортименти харидорлар учун талай қулайликни яратади.

«Малиш», «Пионер», «Юний техник» магазинлари Большевик кўчасидаги 6-«а» уйда жойлашган.

Бу магазинларга 7, 11, 43, 62, 59, 76- автобуслари ва метрода «Комсомол» станциясигача бориш мумкин.

«СКОПЬЕ» — ТОШКЕНТДА

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли проспектнинг 25-уйи (Марказ —14 квартали)да очилган бу янги магазин Югославияда ишлаб чиқарилган саноат молларини сотиш бўйича мамлакатда иккинчи ҳисобланади. У Тошкент билан биродарлашган шаҳарнинг номи билан аталмоқда.

Янги савдо корхонасининг пештахталарида ранг-баранг моллар: тикувчилик буюмлари, пойафзаллар, трикотажлар кўзга кўринарли қилиб қўйилган.

Тошкентда «Скопье»нинг очилиши — Совет ва югослав халқлари дўстлигининг рамзидир. Югославияда ишлаб чиқарилган моллар шаҳримиз харидорларига ғоятда манзур бўлмоқда, эндиликда бундай молларни янги ихтисослаштирилган «Скопье» магазинидан сотиб олиш мумкин.

«Скопье» магазинига 42, 43, 116-автобуслар, 1, 2, 4, 7, 21-троллейбуслар билан «Марказ—14» бекатигача борилади.

«КОСМОС» ТАКЛИФ КИЛАДИ:

«ҚОСМОС» — ТАҚЛИФ ҚИЛАДИ: Теле-радио аппаратуралари сотиш бўйича энг йирик ихтисослаштирилган бу магазинни тошкентликлар яхши биладилар. «Қосмос» яқинда Халқлар дўстлиги проспектига кўчиб ўтди. Магазиннинг адреси ўзгарса ҳам, лекин унинг довруғи сақланиб қолди.

«Қосмос»да қуйидаги молларни сотиб олиш мумкин:

рангли ва оқ-қора телевизорлар;
радиоприёмниклар ва радиолалар;

овоз ёзиб оладиган ва эшиттирадиган аппаратуралар.

Яқинда магазинда музика чолғу асбобларини сотиб олиш бўйича янги бўлим очилди: унда пианино, аккардион, баян, электро ва акустик гитара, миллий чолғу асбоблари сотилмоқда.

Магазинда музика чолғу асбобларини созлаб берувчилар харидорларга хизмат кўрсатишади, «Узтрансэкспедиция» хизмати ишлаб турибди.

Магазин адреси: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти, 2-уй.

Магазинга 3, 70, 77-«э» автобуслари, 6, 11-троллейбуслар билан ва метронинг «Ҳамза» станциясигача борилади.

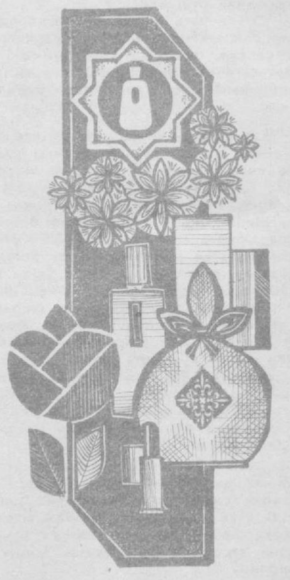

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ САВДО БОШ БОШҚАРМАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон агентлиги.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

ВИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—ГСП, Ленин кўчаси 41. Телефонлар: секретариат — 33-57-02; бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги—32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ—32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари 32-53-10; адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот — 33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари—32-53-32; хатлар — 32-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери — 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

22 ИЮЛЬ, 1983 й. Р—10419. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12